

krščansko-katoliška načela, imajo dolžnost, na vso moč širiti katoliško časopisje. Nasprotno, protikrščanske liste bomo zatrli edinole v razširjanjem katoliških listov: „Gospodarja“, „Straže“, „Domoljuba.“ Razširjanje naših listov pa mora biti organizirano. V tem imajo zaupniki Kmečke Zveze najlajšo nalogo in dolžnost. Zaupniki Kmečke Zveze po posameznih župnijah so pred vsem poklicani, da vsak v njemu poverjeni vasi ali kraju izpodriva nasprotno liste in širi naše! Vsak zaupnik mora imeti glede časopisja natančen pregled čez svojo vas; za vsako hišo mora vedeti, kako časopisje prihaja v njo. Pa kako širiti naše časopisje? Gotovo je, da ni dovolj, ako sosedu samo rečeš: „Naroči si na primer „Gospodarja!““ Možno bo to pozabil, ali ne ve, kako bi naročil, ali mu je prenerodno pisariti in denar pošiljati, ker ni varen itd. Najbolje je tako: Zaupnik KZ, ki vidiš, da n. pr. tvoj sosed nima našega lista, ga opozori na list, pa mu obenem reče, da mu ga ti naročiš; naj ti le da naročnino! Tako storiš pri drugem, tretjem, četrtem. Naročnino, ki so ti jo ljudje dali, pa pošlješ skupno upravnistvu „Gospodarja“ ali „Straže“ ter obenem pošlješ upravnistvu naslove, na katere se naj „Gospodar“ ali „Straža“ pošilja. Lahko pa tudi vsi zaupniki ene župnije nabrano naročnino in naslove izroče n. pr. blagajniku župnijske Kmečke Zveze, da on za vso župnijo skupaj pošlje upravnistvu naročnino in naslove. Zaupniki, ki boste tako širili naše katoliške liste, boste s tem najbolj pripomogli, da se Kmečka Zveza ojači. Čim več našega časopisja bo prihajalo med ljudstvo, tem bolj se bo širila med ljudstvo misel Kmečke Zveze in strankina zavest! Pa kakor rečeno: to mora biti organizirano! In vsak zaupnik Kmečke Zveze se mora za to potruditi! Tudi naši mladeniči in dekleta, naši Orli in Dekliške Zveze, naše Marijine Družbe naj zlasti zdaj sprejmejo med svoje posebne naloge: razširjanje naših časnikov!

Kmetovalcem, ki so oddali lansko leto seno.

Na članek pod gornjim naslovom v zadnji številki „Slov. Gospodarja“ nam je poslala Zadruga Zveza v Celju sledeče uradno pojasnilo:

Ker je tudi po prevratu meseca novembra 1918 ostal promet s senom in slamo vezan ter so ostale tozadevne odredbe prejšnje avstrijske vlade v popolni veljavi, je poverila takratna narodna vlada v Ljubljani posle prejšnje poslovalnice za krmila v Gradcu z odlokom z dne 14. nov. 1918 Zadružni Zvezi v Celju. Zvezi je vlada s istim odlokom naročila likvidirati poslovanje graške poslovalnice za krmila na bivšem Spodnjem Stajerskem.

Po dolgotrajni inventuri se je dognalo, da je ostalo iz poslovanja graške poslovalnice na Spodnjem Stajerskem še 15.568,83 meterskih stotov sena in 4.894,25 q slame v vrednosti K 557.429,23. Ta znesek ni zadostoval za terjatve kmetovalcev in komisijonarjev, ki znašajo skupno K 797.603,62. Vслед tega se je Zadružna Zveza trudila doseči od graške poslovalnice deplačilo. Tozadevna pogajanja so se vlekla do meseca marca. Se le tedaj je graška poslovalnica privolila v doplačilo, pod pogojem, da odobri isto njena centrala na Dunaju. Ta pa dovolila ni dala, v sled česar so pogajanja z graško poslovalnico padla v vodo. Glasom poročila deželne vlade v Ljubljani, katero smo za posredovanje naprosili, je celo premoženje omenjene dunajske centrale pripadlo likvidacijski masi za staro državo.

Ne gre torej niti za milijonske terjatve, še manj za milijonske zasluge Zveze. Kajti Zveza je oddajala gornjo seno po cenah, kakor so bile uradno določene, pri čemur je odpadlo nanjo pri vsakem meterskem stotu K 1,20, zaslužek torej, ki je z ozirom na precejšnje stroške takega centralnega obrata, zmeren.

Z ozirom na to, da gori omenjeno doplačilo iz Gradca ali Dunaja doslej še ni bilo dosegljivo, dalje z ozirom na to, da so posamezni bežeči vojaški oddelki meseca novembra 1918 takrat še obstoječe zaloge močno oplenili in konečno z ozirom na neiztirjljive rekvizicije Narodnih svetov se je čutila Zveza primorano, izplačati na terjatve na stagem senu le 70%. Ako se posreči omenjene škode popraviti, se bode izplačalo še ostalih 30%.

Zadružna Zveza v Celju.

(Po tej izjavi Zadružne Zveze ima besedo naš poročevalec.)

Politični pregled.

Beograd.

Predsednik Narodnega predstavništva dr. Pavlovič se je trudil in pogajal zama za sporazum med parlamentarnimi strankami glede sestave vlade. Za njim je prevzel sestavo nove vlade Stojan Protič pod pogojem, da vrne regentu Aleksandru ta mandat, ako se mu ne posreči sestaviti koncentracijskega kabineta tekom 48 ur. Preteklo je 48 ur in Protič je moral izjaviti regentu, da se mu njemu poverjena misija ni posrečila. Za Protiča je nastopil kot sestavitelj vlade Marka Trifkovič. Ta je sestavil kabinet, v katerem je bilo: 6 radikalcev, 2 zastopnika Jug. kluba, 3 člani Nar. kluba, 3 izven strank, 1 naprednjak, 1 samostalec in 1 radikalni disident. V ta kabinet pa niso marali vstopiti ne demokrati in ne socialni demokrati. Še pa so izjavili socialisti in Crnogorci, da bodo to vlado podpirali pri glasovanju, če bi bilo za takšno.

„Kvorum.“ Ko je pa predložil Trifkovič listo teh ministror regentu Aleksandru v podpis, je ni potrdil, ker ta vlada ni bila koncentracijska. Trifkovič je vrnil svoj mandat kot sestavitelj kabineta. Vслед odklonitve Trifkovičeve vlade se je kriza same še poostрила. Sedaj je nemogoče, da bi stranke, ki so bile za stopane v Trifkovičevem kabinetu, vstopile v kakega drugega, ker ne uživajo v sled spletkarij demokratov pri regentu zaupanja. Regent je poklical k sebi zopet predsednika Narodnega predstavništva Pavloviča in mu naročil skorajšnjo sestavo kar najširšega koalicijskega kabineta. Dr. Pavlovič je začel zopet pogajanja z zastopniki parlamentarnih strank in skupin.

Avstrija.

Nemško časopisje piše glede valute in gospodarskih razvalin v Avstriji prežalosno, da, obupno. Primanjkuje jim v Avstriji živil in premoga. Najpotrebnejšega si ne morejo nabaviti iz tujine, ker njih denar pri vseh sosednih državah ni skoro nič vreden. Da si nakupijo v inozemstvu vsaj najpotrebnejših živil, so sklenili na Dunaju za živila prodati razne umetnine iz zbir in nekdanjih cesarskih in nadvojvodinskih palač. Avstrija je tudi sklenila, da bo rekvirirala premoženje do 65%. Najprvo bodo jemali denar in vloge, pozneje pa še najbrže premično in nepremično blago. Po tem računu bo avstrijski državljan, ki ima n. pr. premoženja 100.000 K, moral oddati državi 65.000 K. Država bo porabila rekvirirano premoženje za delno odplačilo ogromnih državnih dolgov. Avstrija šteje samo 6 milijonov ljudi. Državni proračun pa znaša 7 milijard primanjkljaja. Naložili bodo ogromne davke. Nameravajo upeljati davek na okna. Od vsakega okna bi plačal hišni posestnik 1—2 K letnega davka.

Italija.

V Italiji se pripravlja isto kot nekdanj v stari Avstriji. Med italijanskim vojaštvom se krši in razpada pokorščina, ki je temeljna podlaga za vsako armado. V Italiji dobivajo vedno več moči socialisti, ki ostro nastopajo proti dosedanj vladi. Italijanska vlada se trudi na vso moč, da bi rešila jadransko vprašanje v svoj prilog se pred volitvami, ki ne obetajo nič dobrega za Italijo. D'Annunzio se vedno gospodari na Reki, ne meneč se za vse grožnje od strani vlade.

Angleška in Amerika.

Na Angleškem je prenehal ogromni štrajk železničarjev. Vlada se je pogodila s stavkarji. V Ameriki je zelo nevarno obolet predsednik Wilson.

Gospodarske novice.

Zveza vinočrčev za vso Slovenijo s sedežem v Ljubljani se ustanovi prihodnjo soboto, 11. t. m. na ustanovnem shodu, ki se vrši v vrtni verandi hotela Union v Ljubljani. Pripravljalni odbor vabi vse trgovce, ki trgujejo z vinom na debelo in imajo vinsko trgovino pri državnih uradih kot obrt prijavljeno ali kot glavno ali pa postransko obrt, na udeležbo, da se ustanovi tudi za to velevažno panogo trgovskega stanu potrebna organizacija, kakor jo imajo drugi stanovni. Izvolil se bode pri tej priliki odbor za leto 1919/20, ki bode potem zastopal nasproti drugim stanovom in vladi naše potrebe in zadače. — Ker se bode obravnavalo tudi glede carinskih tarifov, kakor tudi glede cen pri nakupu in prodaji letošnjega vinskega pridelka, je udeležba za vsakega vinskega trgovca dolžnost; obenem pa ima tudi priliko, staviti primerne predloge, ki se mu zdijo v obrambo našega stanu potrebni. — Zborovanje se vrši v hotelu Union v Ljubljani od 10. do pol 13. ure in od 15 do 17. ure; tako da se lahko vsi vrnejo z večernim vlakom, ki gre ob 3/4 18. Opozarja se, da imajo vse tvrdke, ki imajo več članov, pri volitvi odbora, samo en volilni glas. Tudi namestniki s pooblastilom dotičnega vinočrčca, ki bi bil slučajno zadržan, bodo pripuščeni k volitvi odbora. Od katere tvrdke se udeleži več članov, imajo razen volilca, drugi člani le posvetovalen glas in pravico predloge staviti. Povabljeni je tudi poverjenišstvo za trgovino in obrt, kakor tudi trgovska in obrtna zbornica.

Vinski davek. Slov. Kmečka Zveza je že v Ljubljani pri finančnem delegatu in pri vladi v Beogradu pred 14 dnevi vložila odločen protest proti vinskemu davku. Na vseh shodih Kmečke Zveze smo v ostrih resolucijah protestirali proti temu krivičnemu davku. Pisarna K. Z. je brezplačno napravila na stotine prizivov za naše vinogradnike, a glasilo Samostojne si drzne izreči laž, da Kmečka Zveza nič ni storila proti vinskemu davku. Samostojneže jezi, da je ravno Kmečka Zveza vse storila, da bi preprečila krivični vinski davek, je dosegla za kmete uspeh glede dohodnine in vojnega davka. Zategadelj pa si skušajo sedaj pomagati z lažjo. Le farbajte Samostojneže svoje backe in zapeljane, Kmečka

Zveza bo pa izvrševala naprej svoj program: Pomagati kmetu v gospodarskem oziru ter ga organizirati na strogo krščanskem, narodnem in gospodarskem oziru.

Zlati dnevi. Lepe jesenske dni imamo. Solnce pripeka topleje na mater zemljo nego v poletnih mesecih. Grozdje, kjer je zdravo, je že slajše kot leta 1918, kjer pa je gospodarila peronospora in druge trne bolezni, tam pa bo slaba kapljica. Trgatev se bo pričela že prihodnji teden. Pameten vinogradnik pa je tisti, ki bo počakal s trgatvijo po Terezijinem. — Ajda in proso sta že tudi utekla slani. Ajda ni posebno bogato obrodila. Repe bo letos mnogo. Lepe vreme pospešuje sejanje ozimne.

Petrolej, ki smo ga nedavno dobili iz Amerike večje množine, so tihotapci in verižniki v Mariboru večinoma spravili čez mejo v Nemško Avstrijo, kjer ga prodajajo po 15 K liter. Z tovrnim avtomobilom so ga vozili iz Maribora tudi na Hrvaško. Oblast, kje si bila, da niso zasledila teh hudodelcev?

Lončarsko blago. V okolici vasi Klopce v okolišču okrajnega glavarstva Borovlje, je precej razvita domača lončarska industrija. Tamošnji lončarji imajo v zalogi precejšnje množine lončarskega blaga. Tvrdke, ki se zanimajo za lončarske izdelke, naj se obrnejo na gospodarsko pisarno pri okrajnem glavarstvu v Borovljah.

Gospodarska pisarna pri okrajnem glavarstvu v Borovljah. Pri okrajnem glavarstvu v Borovljah se je ustanovila posebna gospodarska pisarna, ki ima namen, podpirati prebivalstvo v vseh gospodarskih zadevah, dajati mu informacije in ga na ta način privaditi na novi položaj, ki je nastal s tem, da je odpadlo dosedanje gospodarsko središče Koroške Celovec. Podobna pisarna se namerava osnovati tudi pri okrajnem glavarstvu v Velikoven. Trgovci in obrtniki, ki se zanimajo za koroški trg, naj se obračajo naravnost na omenjeno pisarno za eventualna pojasnila.

Urad za pospeševanje obrti namerava nabaviti zopet 1 vagon mavca, ako se prikladi dovolj interesentov. Urad sprejema priglasen najkasneje do 12. t. m. in se na pozneje ne bo mogoče več ozirati.

Cena goveji živini gre kviško. Iz hrvatskih listov posnamemo, da gre cena goveji živini močno kviško. Cena volom se je dvignila tekom enega tedna za 1—2 K pri kg žive teže. Vole od 1000—1300 kg plačujejo po 7—8 K 1 kg žive teže, vole, ki imajo več kot 1300 kg pa 8 do 10 K.

Cene na Dunaju. „Grazer Volksblatt“ od 7. oktobra porača, da stane v gostilni „Wolfspitze“ košček kruha 1 K. V hotelu „Bristol“ stane porcija govedine z zeljem 55 K, telečji guljaš z cmoki 45 K.

Razne cene. Cene za skorje se gibljejo med 42—45 K za 100 kg, za čreslovino pa med 45—47 K od postaje na ladanja. — Cene za razne sveže živalske kože so: Konjske kože komad 70—90 K, goveje kože (vsakovrstne) 20—22 K za 1 kg, telečje kože 18—20 K za 1 kg; za suhe kože in ovčje kože 12—16 K za komad, za kože jagnjet 6—8 K komad. — Cene za razne vrstna žita so v Jugoslaviji sledeče: Pšenica 100 kg 210—260 K, rž 200—220, ječmen 200—220, koruza 200—220, oves 200—220, ajda 160—170 in žol 320—260 K za 100 kg.

Tedenske novice.

† **Dr. Lovro Pogačnik.** Dne 5. septembra je v Ljubljani v najboljši moški dobi v starosti 40 let po kratki bolezni mirno v Gospodu zaspal dr. Lovro Pogačnik, predsednik orlovskih organizacij v Sloveniji in državni poslanec. Rajni je bil neumorno delaven in ljubeznjiv značaj, ki je posvetil vse svoje moči za dobrobit domovine. Bil je načelnik Slovenske Ljudske Stranke v najvišarnejši dobi, v dobi razsula stare Avstrije. Z njim je legel v hladni grob zvest učenec nesmrtnega dr. Kreka, njegova blaga duša je pa, kakor trdno verujemo, združena nad zvezdami z duševnim velikanom in njegovim učiteljem — dr. Krekom.

Tridesetletnica škofovanja našega prevzvišene gospoda knezoškofa se je v Mariboru slavila veličastno in izpodbudno. Na predan praznika sv. Mihaela, v nedeljo 28. sept. 1909, je bila popoldne v stolnici pred izpostavljenim Najsvetejšim molitevna ura za visokega jubilanta, zvečer pa je ubrano zvonenje oznanjalo slavnost prihodnjega, za lavantinsko škofijo tako pomenljivega dneva. Dne 29. septembra je ob 10. uri

predpoldne premilostljivega nadpastirja pri slovesnem vходу v stolnico pred škofijsko palačo pozdravila šolska mladina, na kar je vladika v krasno z zelenjem in s cvetjem ozaljšani stolnici služil pontifikalno sveto mašo s Te Deum, katere so se udeležili gospodje dekani iz cele škofije ter v izredno obilnem številu drugi duhovniki in pobožni verniki.

Po službi božji se je stolni kapitelj z vso navzočo duhovščino poklonil presvetlemu gosp. knezoškofu in mu izrekel po gospodu stolnem prostu čestitke ter izročil kot njih vidno znamenje dragocen, umetniško izdelan naprsni križ. Popoldne se je duhovščina pri skupnem obedu zbrala okrog svojega nadpastirja. Kakor izvemo, je sveti oče papež Benedikt XV. prezvišenemu jubilaru poslal lastnoročno podpisano izredno pohvalno pismo z zelo dragocenim odlikovanjem.

Poroka. V Št. Ilju v Slov. gor. se je dne 5. t. m. vršila poroka g. Josipa Bračko z g. Dorico Plevnik. Poročal je ženinov brat domači župnik c. g. Evald. Gostje so zložili na priporočilo g. kaplana Šafariča za revne slov. vseučilišnike 90 k. Kmet Mirko Bauman pa je nabral za kmečko zvezo 50 K. Novoporočencema obilo nebeškega blagoslova!

Svatje, zbrani v gostoljubni hiši g. župnika v Selnici po nasvetu g. učitelja Zacherla zložili vsoto 172 K. Od tega volila dobijo enake deleže: mariborska in ptujska dijaška kuhinja in podporno društvo ljutomerskih šol.

Velik mladinski tabor se vrši 12. oktobra pri Veliki nedelji. Spored: ob pol 10. uri dopoldne pridiga za Marijine družbe in slovesna sv. maša. Po maši zborovanje zunaj cerkve. Popoldne po večernicah priredijo domača društva igre s petjem in godbo.

Okrajnemu zastopu Sv. Lenart v Slov. gor. Zadnjič sem prehodil peš cesto od Ptuj do Sv. Lenarta. In kaj sem našel? Cesta je, če izvažam del skozi vas Biš, lepša v lenarškem kakor v ptujem okraju, mostovi pa so desetkrat slabši. Le pogledite oba mosta v Biš! Les je že popolnoma strohnel; čudno, da se nista že davno podrla. O pesniškem mostu pa sploh ne govorim, to je podrtija, pa ne most. Zganite se vendar! Ako so v ptujem okraju v enem mesecu postavili popolnoma nov betonski most, bi vendar tudi v lenarškem okraju vsaj v teku čez leta mogli popraviti to pesniško podrtijo. Pač ni resne volje!

Za nadpoštarja v Slov. Bistrici je imenovan tukajšnji poštar Ivan Orthaber. Čestitamo!

Med. univ. dr. Boleslav Bart se je preselil in ordinira v ženskih in drugih boleznih vsak dan od 11.—12. in od 15.—16. ure izven nedelje v Celju, Miklošičeva ulica št. 6. (Milistan) zdravljenje z neosalvazonom.

Stranka gnilih jajc. Iz Brezic nam pišejo: Nedeljski shodi v Posavju so pokazali, da v Sloveniji ne obstaja ravno rudeče nasilje, ampak tudi „samostojno“ nasilje, ki menda nič ne zastaja za prvim. Po nekaterih vaseh vlada taka silovitost, da se pošteni in razsodni ljudje kar na dan ne upajo. Vse nasilje izhaja iz Globokega, kjer županije „olikani in dostojni“ novodobni „samostojni“ kmet Urek. Najlepšo oliko in svobodoljubnost so pokazali „Samostojni“ na Pišecah in na Dobovi. Komaj je na Pišecah kmet in deželni poslanec Vrečko iz Ponikve shod imenom Kmečke Zveze otvoril, so začeli nahujskani pristaši „Samostojne“ tuliti in razbijati. Prevpili so vsako besedo Vrečkovo. Tolpa se je kmalu dejansko lotila obeh govornikov Vrečkota in dr. Ogrizeka, ju suvala in obmetovala z gnilih jajci in obdelovala s pestmi. Ko sta videla govornika, da se ju banda vedno siloviteje loteva — dr. Ogrizeka je udaril eden banditov z nekim trdim predmetom po glavi — sta zapustila zborovališče, med tem ko so se Urekovi banditi vsuli po njiju in ju grozili pobiti na tla. Navzoči župan globoški, ki je shode „Samostojne“ radi „bolezni“ odpovedal, je lahko ponosno gledal na svoje globoške oprode, ki so se tako v kratkem povzpeli do take olke pod njegovim vodstvom. Urekovi Dobovčani so bili sicer tudi od „samostojnih voditeljev“ nahujskani, da razbijajo shod govornikom župniku Kranjcu in Stanovniku, vendar so se pa pokazali v primeri z Urekovimi najbližjimi pristaši, ki so bili v Pišecah, še kot dosti dostojnejše. Ti so sicer tulili in grozili, a dejansko se lotili niso nobene. Bili so vsaj toliko pametni, da so raje zapustili zborovališče. Tudi v Kapelah sta imela

dobovška govornika popoldan shod, na kojem je bilo navzočih dokaj Urekovih pristašev. Ti so si pa dali polagoma toliko dopovedati, da so govornika poslušali in konečno tudi glasovali za predlagane resolucije: za takojšnji razpis volitev, odpravo vinskega davka, določitev davka prostega najmanjšega zneska 10.000 kron, takojšnje sklicanje pokrajinskega zbora in versko in pravno šolsko vzgojo. Če tudi povsod niso prišli naši govorniki do besede, toliko je pa kumek Urek s svojimi „samostojnimi gnilih jajci“ in nasilnimi pestmi dosegel, da je mogoče pošteno posavsko ljudstvo spoznalo, kaka svoboda in olka ga čaka pod okriljem kmeta osrečujočih „samostojnih“ nasilnežev. Tudi nemčurji so se vedno borili proti poštem Slovincem z gnilih jajci in kakor gnila jajca niso teh osrečila, tako bodo tudi „samostojni“ v gnilih jajcih segnili.

„Samostojna“ boža liberalce in socialiste, a je v boju edino le z krščansko kmečko stranko. Berite glasilo te stranke ali pa poslušajte govornice „Samostojne“. Zadnja številka tega lista udarja samo po Kmečki Zvezi, a nima besede proti liberalnim in socialističnim protiverskim in protikmetiskim nakanam. Mermolja, Drofenik in Krek se bijejo po svojih prsih: Tudi jaz sem katoličan! Tudi mi smo za vero! A njih boj velja edino krščanski stranki. Saj vemo od kod to! Bogati liberalni advokati, veržniki in vojni dobičkarji na tihem zalagajo Samostojno stranko. To so pravi očetje Samostojne. Zategadelj imajo „Samostojni“ zamašena usta in si ne upajo udariti po liberalcih in socijih. Zapeljani kmetje bodo prav kmalu spoznali prijatelje od Samostojne.

„Ptujski list“ in učiteljstvo. Opozarjamo vse somišljenike, da je ptujski odvetnik dr. Tone Gosak v posebni okrožnici pozval vse učiteljstvo, da naj na vsak le mogoč način razširja „Ptujski list“. Zato bo zdaj marsikateri učitelj, ki se je vpregel v jarem JDS, to je Jugoslovanske Demokratske, nekdanje Liberalne, poznej Narodne Stranke, prišel s prijaznim smehljajem k našim pristašem, vabit jih na naročbo „za krajevne razmere tako važnega lista“. Nihče se naj ne da zmotiti! „Ptujski list“ ni naš list! Ustanovili so ga mladi ptujski advokati samo zato, da dela zgago med našim ljudstvom, da razširja liberalno mišljenje in pomaga mestnim gospodom do gospodstva nad slovensko okolico. Ima prav iste namene kakor nekdanji „Štajerc“, samo drugo lice in drugo barvo. Ako vas torej kdo vabi ali sili na naročbo, odklonite list uljudno češ: Imamo že „Slov. Gospodarja“.

Brzojavne pristojbine za Inozemstvo. Vsled odloka ministrstva za brzojav se od 22. sept. naprej pri brzojavkah v inozemstvo ne šteje in ne zaračunava za vsako brzojavko po ena beseda več, kakor je dejansko število besedi in se s tem razveljavlja neka prejšnja začasna odredba za to se pa plača za vsako brzojavko v inozemstvo poleg redne pristojbine za pravo število besedi še pribitek 3 kron.

Pri poštnem uradu Dolenja Lendava (Prekmurje) se je otvorila 18. septembra telefonska centrala za krajevni in medkrajevni telefonski promet.

Izžemanje kmetijskega ljudstva. Dobivamo številne pritožbe, da v Rengovem mlinu na Bregu pri Ptuj jemljejo kmetom, ki pripeljejo žito v mlin 32% žita kot merico (malnino). Plačila v denarju sploh ne marajo jemati. To je krivica in izsesavanje. Obrnili smo se na politično oblast, ki nam je dala zagotovilo, da bo proti vsem mlinarjem, ki tako oderuško nastopajo proti kmetom, postopalo z najstrožjimi kaznimi. Ko dobimo informacije, bomo obvestili naše ljudi, koliko sme mlinar pravzaprav računati za mletje. Vse one pa, ki jim je Rengov ali kak drug mlin odvzel 32% žita, prosimo, da takoj naznanijo tajniku Kmečke zveze vse podrobnosti. Kmet se mora celo leto mučiti na polju in sedaj bi mu rad odvzel kar eno tretjino žita za delo nekaj ur. Nezaslišano!

Kmečka Zveza.

Shodi Slovenske Kmečke Zveze dne 12. oktobra: po rani božji službi: Sv. Ana v Slov. gor. (dr. Juvan, Zebot), Sv. Benedikt v Slov. gor. (dr. Leskovar, Gomilšek), po pozni božji službi pri Negovi (dr. Leskovar, Gomilšek), po večernicah na Reki pri Hočah; gostilna g. Lebe (Golec, Kljun, Florjančič, Štapan), M. Srežna, zaupni shod (Zebot, dr. Juvan). Shod pri Sv. Lenar-

tu v Slov. gor. odpade. Zaupnike po vseh krajih prosimo, da agitirajo za obilno udeležbo in pripravijo potrebno za ustanovitev krajevnih odborov. — Glede shodov v Posavju, ki se vršijo v nedeljo 12. t. m. na več krajih, do sklepa uredništva nismo dobili vspešne. Shodi se vršijo, kakor je določilo tajništvo KZ v Celju. — Dne 12. t. m. po rani božji službi, pri Veliki Nedelji (Marko Krajnc).

Remšnik. V nedeljo dne 19. oktobra ob 9. uri dopoldne se vrši pri nas javni shod KZ. Govoril bo bivši naš, nam trajno v spominu ostali kaplan, g. Golec in urednik g. Zebot. Kmetje, ta dan vsi na shod! Naše geslo naj bo: Z Bogom v boj za narod in naše kmetijske pravice!

Shoda Kmečke Zveze v Svečini in Sv. Turiu ob Pesnici dne 5. t. m. sta pokazala, da je vse obmejno slovensko ljudstvo na strani Kmečke Zveze. Na obeh shodih je bilo več sto kmečkih in delavskih zborovalcev. Kmečka Zveza ne seje razdora in sovraštva med naše ljudstvo, temveč nam pridiguje staro krščansko bratoljubje, ki naj vlada med vsemi stanovmi na kmetih. Gospodarsko povzdigo našega ljudstva hoče ugotoviti z gospodarsko organizacijo in dobrimi zakoni, ki jih bodo sklepali novi poslanci. Na obeh shodih je govoril načelnik okraj. zastopa dr. vse obmejno slovensko ljudstvo na strani Kmečke Zveze. Krajevni odbori dobro delujejo.

Sv. Anton v Slov. gor. Pri nas se je vršil po rani službi božji v nedeljo shod KZ. Shodu, ki je bil obojespolsko nad vse hvalevredno dobro obiskan, je predsedoval domačin kmet Jakob Rojc. O ciljih KZ in njej nasprotnih organizacijah je govoril urednik J. Golec. Po zborovanju se je osnoval krajevni odbor K. Z.

Sv. Trojica v Slov. gor. Po poznem opraviilu v nedeljo je zborovala pri nas na prostem pred cerkvijo K. Z. Shod je otvoril in vodil domačin kmet. O namenu KZ je poročal urednik Januš Golec. Osnoval se je krajevni odbor KZ za trojiško župnijo. Zborovalci so protestirali enoglasno proti protiverskemu šolskemu zakonu. Vse Slovenske gorice so kot en mož v taboru KZ.

Videm ob Savi. Shod KZ je bil lepo obiskan. Navzoči so bili inajodličnejši možje cele župnije. Predsedoval je župan Miha Planine. Govorila sta: kmet Ivan Hlebič in urednik Zebot. Ustanovil se je krajevni odbor KZ. Predsednik odbora je župan Planine. Možje — zaupniki bodo razširili organizacijo KZ po vsej župniji. Posavje ni izgubljeno! Imamo odlične somišljenike! Le dela je treba!

Shodi KZ v Rajhenburgu in Vidmu so se vršili nad pričakovanje ugodno. Na obeh shodih je bilo velikaansko navdušenje za Kmečko Zvezo. Vse je enoglasno obsodilo novo Samostojno Kmetijsko Stranko, ki seje posebno v Posavju med naše vlok-krščansko ljudstvo razdor in prepir. V vseh treh župnijah so izvolili odbore Kmečke Zveze.

Podčetrtak. Političen shod KZ. zadnji nedeljo pri M. Pajku v Imenem se je radi velikega števila udeležencev vršil na prostem. Političen položaj, gospodarske razmere, strankarske razlike in odnošaje, kulturnobojne načrte v državi so razlagali in pojasnili govorniki: nadrev. Pušenjak, dr. Ogrizek, župnik Bosina, hrvaški bogoslovec Komerički, ki je zlasti mnogoštevilnim Hrvatom razložil potrebo in upravičenost našega ujedinjenja, ki ga oni ne morejo umevati. Shodi ob Sotli so nujna časovna potreba. Dasi je shod trajal nad tri ure, so ljudje vztrajali, tudi oddaljeni od Sv. Eme, iz Olimja, Buč. Tudi iz Kmečkih vrst samih je govoril Ivan Pošivavšek iz Olimja in navduševal vse k složnemu, skupnemu delu v smislu naše stranke, v okrožju KZ. Ustanovil se je krajevni odbor KZ, da uredi podrobno krajevno organizacijo. Sklenile so se resolucije za Jugoslovanski klub, za splošno, enako volilno pravico, tudi za ženske, za vržavne in pokrajinske volitve, resolucije proti neopravičenim davkom, proti novemu šolskemu zakonu in carini in sploh zoper vse kulturnobojne načrte in namene liberalnih svobodomislicev. Na shodu so bili tudi taki, ki niso bili nikdar naši in morebiti še danes v srec niso, a dobro, da so prišli. So vsaj slišali — resnico. Shod se je vršil mirno in dostojno.

„Vsega je kriva Kmečka Zveza!“ Glasilo Samostojne Kmetijske Stranke je naenkrat prišlo do prepričanja, da je vsega, kar se je med vojsko zgodilo hudega, kriva Kmečka Zveza. Slov. Gospodar in Kmečka Zveza sta rekvirirala živino, žito in druge pridelke. Da so padli fantje in možje na bojiščih vsega tega je kriv Slov. Gospodar in Kmečka Zveza. Tato pridigujejo v Kmetijskem Listu veliki novodobni preroki Mermolja, Urek in Drofenik. Čudimo se, da Mermolja ni zapisal v Kmetijski list, da sta Slov. Gospodar in Kmečka Zveza kriva, da so Italijani pregnali Mermoljo iz Vertojbe. V bodoče bo glasilo laži — Kmetijske stranke menda tudi prišlo do iznajdbe, da sta Slov. Gospodar in Kmečka Zveza kriva povodnji, toče, nalivov, peronospor, kuge-slinovke, rdečice in svinjske kuge, in vseh drugih bridkosti. To je luč resnice Mermolja — Urek — Drofenikove stranke. V svojo stranko sprejemajo nemškutarske glavarje, ki so bili med vojsko po veliki večini rekvizitorji živine, kateri so pri meščanih in bogataših pustili polne hleve, pri ubogih slovenskih kmetih pa so rekvirirali do zadnjega repa. V Samostojni Kmetijski Stranki imajo vse tiste spiseljue, ki so za Judežve groše lagali davčnim oblastim, da imajo slovenski kmetje in obrtniki velike dohodke. V Samostojni Kmetijski Stranki imajo celo ljudi, ki ki so romali leta 1917 pod Ornigovim poveljstvom na Dunaj k cesarju protestirati proti ustanovitvi Jngoslavije. Slov. Gospodar in Kmečka Zveza pa sta bili

pred vojsko in med vojsko edina, ki je branila in se zavzemala za naše kmetško ljudstvo.

Smartin pri Velenju. V nedeljo, dne 12. oktobra se vrši v Društvenem domu krasna gledališka predstava, kakršne že davno ni bilo tukaj. Obenem je tudi ustanovitev „Orla in Orlice“. Pridite mnogoštevilno, posebno mladina! Začetek ob 8. uri popoldne.

V Središču ob Dravi se 19. oktobra ustanovi Orlica. Med poznem sv. opravilom skupno sv. obhajilo, po večernicah ustanovni shod Orlice. Povabljeni so vsa dekleta središke župnije, pa tudi stariši! Ustanovitve Orlice se skupno udeleži tudi središki Orel, ki 15. oktobra obhaja svojo 8-letnico.

Dopisli.

St. Ilj v Sl. gor. Jareninski Mermolja, ki seje bratomorni boj in politično sovraštvo med naše kmetško ljudstvo s svojo samostojno kmetijsko stranko, je napisal dolg članek v svoj Kmetijski list. V članku je vse polno neresnic in zavijanj. Možu, ki je to pisal, se vidi, da mu je še danes žal, da mu ljudstvo ni dovolilo širiti njegov liberalni-ovinkarski evangelij sovraštva in nesloge. Pozabil pa je Mermolja napisati, da je bil edino naš Žebot njegov rešitelj, da ga ljudstvo ni linčalo. Saj ga je sam prosil zaščite, kar je Žebot tudi storil. Mermolja trdi, da bi nam bil odvzel oziroma zapeljal celo župnijo v svoj tabor. E, mož iz Vertobje, kdo vam pa bo to verjel! Če mislite, da je tisti edini človek v naši župniji, ki se navdušuje iz gole častihlepnosti (ker bi rad nekaj postal) za vašo stranko, merodajen za celo župnijo, se bridko motite. Le pridite zopet zborovat! Poskusite še enkrat svojo srečo! Naše obmejno kmetško in delavsko ljudstvo, ki je vse organizirano v Kmečki zvezi, že desetletja brani svojo rodno grudo pred nasilnimi tujci. Premagalo je Švedmarko, šulferajn in Švabe, tudi naše „Samostojne“ se ne boji. Namazani ste na shodih in v „kmetijskem listu“ sicer kot veliki „kmetijski prijatelji“, kot „vzor—narodnjaki“ in če treba tudi kot „verni kristjani“. A slovensko ljudstvo ve, da vas pošilja med nas liberalna stranka, da imate v svoji sredi voditelje nemškutarjev, ki so hodili k cesarju Karlu na Dunaj, da so vas najeli vojni dobičkarji in da bi vi radi naše voditelje, ki so organizirali naše kmetško ljudstvo že davno in ga vodili proti vsem njegovim sovražnikom. Žebota hočete tožiti, ker smatrate, da je on ljudi nagovarjal, naj razbijejo vaš shod. Le poskusite srečo! Shoda nismo razbili, ampak vas nismo marali poslušati, ker nosite bratomorni boj in bakljo prepira med vrste krščanskega slovenskega ljudstva. Žebotu pa smo celo zamerili, da se je zavzel za vas. Očitati smo mu, da je tudi on za „Samostojno“. Ljudska sodbja je bila v St. Ilju nad Samostojno tako naglo izrečena, ker vas že naprej poznamo. Povemo vam: kmetškega in delavskega ljudstva vi ne boste imeli za norca!

Gornja Sv. Kungota. Občni zbor kmetijske podružnice St. Jurij ob Pesnici, ki obsega župnije: Gornja in Spodnja Sv. Kungota, Sv. Jurij, Sv. Križ in Svečina ima v nedeljo, 12. oktobra ob 3. uri v gostilni Klampfer svoj občni zbor. Govori pot. učit. Gorican. Kmetje, udeležite se v velikem številu.

Sv. Bolfenk v Slov. gor. Že dolgo nam je na jeziku, enkrat pa moramo vendar vprašati naša krčmarja, zakaj stane ravno pri njih pivo 4 K en liter? Pri Sv. Lenartu ga dobiš po 3 K in vendar je iz Maribora do Sv. Lenarta 5 ur; pri Sv. Trojici tudi ne stane več kot 3 K in pivo se mora voziti 6 ur daleč. Od Ptujja do Sv. Bolfenka pa je samo 2 in pol ure in pivo stane 4 K. Ali ni 1 K pri litru dovolj velik dobiček za krčmarja? Kako že pojemo? „Bogatin požrešen vlači vkup blago, men' je zadovoljnost ljubša ko zlato“.

Sv. Trojica v Slov. gor. V sredo, dne 8. okt. obhaja vlč. g. P. Nikolaj Meznarič, župni upravitelj pri Sv. Trojici, 50-letnico svoje redovne obljube, torej zlat redovniški jubilaž. Čestitamo gospodu jublantu iz srca k izredni milosti! — Bog ga živi in ohrani še mnogo, mnogo let!

Polenšak. Tukaj je umrl dne 3. oktobra večkrat previden s sv. zakramenti za umirajoče g.

Jurij Lovrec, trgovec, gostilničar in posestnik, v 72. letu svojega življenja. Ni morebiti mesta, vasi in hiše na Spodnjem Štajerskem, kjer ne bi bili poznali tega moža po svoji prijaznosti in značajnosti. Bil je vrl katoličan, navdušen za vse dobro in sveto; bil je dober oče in soprog, moder gospodar, gostoljuben in darežljiv, dolgoleten zvest bralec in naročnik vseh slovenskih katoliških listov in časnikov. Kako je bil povsod spoštovan in priljubljen, je pričal lep in ganljiv pogreb v nedeljo dne 5. oktobra, katerega je udeležilo vključno rani uri — ob šestih zjutraj — izredno veliko ljudi od blizu in daleč. Vse je odkritosrčno žalovalo za rajnim očetom in prijateljem ter mu želelo večni mir in pokoj, ki ga gotovo že uživa pri Bogu in Mariji, za katere svetišče na Polenšaku se je toliko trudil in žrtvoval.

Celje. Dne 17. septembra so sklenili zborovalci Kmečke Zveze za celjsko okolico na svojem shodu v Celju med drugimi resolucijami tudi nastopni dve: 1. Protestirajo proti samovoljnemu postavljanju tržnih cen za kmetjske pridelke od strani celjskega mestnega magistrata na celjskem trgu in pozivajo mestnega gerenta, da to sramoto za kmečki stan nemudoma odpravi. Kmečki stan je vedno pripravljen k pravičnemu in pametnemu sporazumu z drugimi stanovi, nikakor pa ni voljan prenašati, da bi ob času, ko vsak stan sam določuje cene svojih žuljev, ravno kmetom določevali cene ne kmetje in še celo brez sporazuma s kmečkimi organizacijami. 2. Pozivajo vlado in njene organe, da se bojo mestne mitnice povsod, osobito tudi v Celju kot zastareli ostanek srednjeveške dobe odpravile in odprle kmetu neoviran promet z mestom. Ti dve resoluciji sta se med drugimi poslali celjskemu mestnemu magistratu, nakar je mestni sosvet v zadnji svoji seji dne 24. pr. m. predlagal in prosil vlado za dovoljenje odstranitve celjskih mitnic, ker ima občina pri njih itak izgubo. Glede sramotnega postavljanja cen pa ni bilo ne duha ne sluha. Vprašamo mestni sosvet, ali hoče tudi napram nam kmetom postopati pravično in ukine svoje izdane odredbe maksimalnih cen? Žalostno je gledati, kako stopa mož postavbe po trgu ter skrbno pazi, da kmečka ženica ne proda za vinar dražje, drugih pa ne vidi, kateri svojevoljno nastavlja cene. Zato odločno zahtevamo, da se tudi napram nam postopa pravično, ker smo v demokratični državi, drugače bomo tudi mi ubrali druge strune. Sramotiti se ne pustimo več!

Ponikva ob j. ž. Tukajšnji občinski odbor in krajni šolski svet sta imela 28. septembra skupno posvetovanje o načrtu novega šolskega zakona. Soglasno sta z ogorčenjem obsodila protiljudski in proticerkveni načrt. Sestavil se je oster skupni protest, ki se vpošlje na višje mesto. Ljudstvo je razburjeno in pravi: Kdo je dal „Prosvetnemu odboru“ pravico, reformirati ljudske šole brez ljudstva, šole, katere je ljudstvo zidalo in katere ljudstvo vzdržuje?

Ponikva ob j. ž. Tukaj strašno gospodari kuga-slinovka. Skoraj vsi vaščani imajo bolno vso govejo živino. Jesensko delo je tu, treba je orati, voziti poljske pridelke, delavna živina pa je bolna. Delo zaostaja, zdravljenje bolne živine vzame skoraj ves delavni čas, par goved je tudi že podleglo bolezni. Za kmeta obupne razmere!

Velenje. Na posredovanje delavskega tajnika Vekoslava Zajca, se bode otvoril 15. oktobra novi vlak proga Dravograd—Celje, ki bode vozil ob 8. uri popoldne iz Dravograda in pride v Celje pol 11. uri dop., kedaj bode popoldne vozil nazaj, še ni natanko določeno in se bode odredilo šele zadnje dni. En tak vlak je bil neobhodno potreben, posebno za ono Mislinjsko dolino, ker ni bilo nobenega vlaka popoldne proti Celju.

Rogaška Slatina. Kopališka sezona je minila, le pojedini gostje in pa invalidi, ki imajo tukaj dve hiši, še oživljajo Slatino. — Neljubo nam je sicer, vendar moramo ob tej priliki omeniti našega g. nadpoštarja. Slišali smo že davno o njem razne pritožbe, a smo molčali, ker nebi radi delali nikomur krivice. A imamo dokaze, da je ta gospod silno neuljuden z gosti in tudi s tistimi poštainimi nastavljenici, ki mu niso po volji. Država mu daje lepo plačo, vrh tega ima zastojno stanovanje v državni hiši, in sicer prav prostorno ter še druge ugodnosti; dela pa prav malo. Če bo imela naša država več takih uradnikov, bo slabo. Za kopališčenega ravnatelja in občinskega predstojnika imamo dva druga, dobra moža, in vendar hoče g. nadpoštar uprizoriti nekako

strahovlado na Slatini. To si bomo mi odločno prepovedali. Od kod ima on tako oblast? Če je pri liberalni stranki, zato še ni nič posebnega. Dvojno dejstvo se nam le zdi preveč čudno: prvič, da so nekateri, ki se smatrajo za izobražene, tako neverjetno boječi in hlapčevski; drugič, kako sploh more obstojati ta takozvana demokratiška stranka, v kateri niti dva „somišljenika“ nimata niti približno istih misli. Čas bi že bil, da bi vladal enkrat mir na Slatini. Pripomnimo še, da je vzelo g. nadpoštarja na muho glasilo njegove lastne stranke, „Nova doba“, prej ko mi. To naj zadostuje za danes!

S Koroške. V prostem času podam malo sličico naše nove SHS države in popišem delovanje slovenskih vojakov, ki se nahajamo na Koroškem v gorovju ob meji Avstrije. Tukaj čuvamo mejo in ob enem delamo orožne vaje v narodnem smislu. Orožna vaja je v srbsko-hrvatsko-slovenskem jeziku. Malo težko se umeje, pa Slovenec se hitro privadi vsemu. Po končani vojni razbite Avstrije smo se zedinili z brati Hrvati in skupaj z Srbi v državo. Sedaj osvobodeni od tujcev Nemcev, ki so zakrivali mnogo gorja in zatirali naš slovenski narod, tirali nas na fronte, rekvirirali in mučili na razne načine, teh ne zabimo nikoli. Sicer so se že posušile solze mnogim vdovam, materam in nevestam, ali nam pa ostane kal bolesti v trajen spomin. Ljuba nam je naša zemlja, za njo živimo, delamo in umrjemo. Naše geslo je: vsi za enega in eden za vse! Zato tudi branimo dom in čuvamo naš dragi zaklad, stebel naroda slovenskega. Ob meji SHS se nahajajo tudi takozvani tihotapci-nemčurji, ki nam tihotapijo z živino in prodajajo razna živila za visoke cene, tem nemškim ptičem, ki niso nikoli siti. Romajo kar trumoma konji, krave, voli in ovce v izlakano Avstrijo. Kdor ujame takega lumpa, je pošteno poplačan, dobi nagrado. Tukaj letijo tisočaki, ali žalibog, ker je žep raztrgan mi ne ostane več kot šestdeset vinarjev na dan. Saj bo ta dva meseca preteklo kmalu. Zato pa dragi domačini, dasiravno nas zelo pogrešate pri vašem prevelikem delu, potrpite, saj kmalu pridemo spet nazaj. Želimo pa, da nas dobrovoljno sprejmete, v vaše domove. Več domačinov nas je skupaj od blizu in daleč, ki se šalimo in kratkočasimo. Štejemo večkrat dneve, kedaj bomo odložili svojo vojaško obleko, ki nam pristaja dobro. Vsem ostalim pa, ki so še doma in niso skusili jugoslovanske vojaške snknje, želimo vse dobro in pričakujemo, da tudi vi pridete in nas nadomestite. Mnogobrojne pozdrave vsem domačinom ženam in nevestam, želimo vojaki pri 45. pešpolku 2. stotnija.

Prireditve.

V nedeljo, dne 12. oktobra:

Veliki ljudski tabor v Labudu se vrši v nedeljo, dne 12. oktobra, ne pa, kakor se je to prvič pričelo, v nedeljo, dne 5. oktobra. Začetek tabora ob 9. uri popoldne. Korošci, pridite vsi na to veliko narodno manifestacijo! Vsa društva po širni Sloveniji naj bodo zastopana. Pokažimo, da so želje Korošcev naše želje, da čutimo z njimi. Vsi dne 12. oktobra v Labud! — Dne 12. oktobra se vrši pri Veliki Nedelji velik dekliški in ženski tabor. Spored: ob pol 10. uri popoldne pridiga za Marijine družbe in slovesna sv. maša. Po maši zborovanje zunaj cerkve. Popoldne po večernicah priredijo domača društva igro s petjem in godbo. — Gospodarsko bralno društvo v Sv. Urbanu pri Ptujju priredi v nedeljo, dne 12. t. m., popoldne ob pol treh na dvorišču g. Simoniča igro „Deseti brat.“ — Katoliško izobraževalno društvo v Framu priredi dne 12. t. m. veselico in igro „Domen“ v gostilni Turner. — Slovensko katoliško izobraževalno društvo Dol pri Hrastrniku priredi v nedeljo, dne 12. t. m., popoldne ljudsko veselico s tombolo v prid društveni knjižnici. — Zenska Zveza priredi v nedeljo, dne 12. t. m., popoldne ob 3. uri shod pri „Belem volu“ v Celju. Govori: Cilka Krekova in druge. Zene in dekleta, pridite v polnem številu, da protestiramo zoper protikrščanski učni načrt!

V nedeljo, dne 19. oktobra:

Izobraževalno društvo na Remšniku priredi v nedeljo, dne 19. t. m., v prostorih g. Gröglja lepo ljudsko igro „Tri sestre“ in šaljiv prizor „Dobro došli! Kdaj pojedete domov?“ Na vspeh so tudi razni govori, deklamacije in petje. Pričakujemo prav obilnega obiska od strani domačinov. Vabimo pa tudi naše mile brate iz Dravske doline in Pohorja k obilni udeležbi, kar jim ob priliki seveda vrnemo. Za pokrepišilo po predstavi priporočamo narodno gostilno Kolečnikovo.

Slovenci širite naše liste!